

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 13. lipnja 2019.
(OR. en)

10265/19

ENER 330
RELEX 615

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Vijeće
Br. preth. dok.:	9855/1/19 REV 1
Predmet:	Vanjski odnosi u području energetike – prezentacija Komisije – razmjena mišljenja

Za delegacije se u Prilogu nalazi napomena predsjedništva o vanjskim odnosima u području energetike.

Na sastanku Vijeća za energetiku 25. lipnja predsjedništvo planira održati razmjenu mišljenja i prezentaciju Europske komisije o aktualnom stanju **vanjskih odnosa u području energetike**, s naglaskom na ograničenom broju ključnih predmeta.

Predsjedništvo smatra da je kontinuirana usmjerenost na glavne partnere Europske unije, odnosno Afriku, SAD, Kinu i istočno Sredozemlje iznimno važna. Ključni su i kontinuiran angažman u Energetskoj zajednici i modernizacija Ugovora o energetskoj zajednici¹, kao i preispitivanje učinkovitosti i modernizacija Ugovora o energetskoj povelji².

Predsjedništvo podsjeća na to da je Komisija u svoje dijaloge o energetici s trećim zemljama i regionalnim ili međunarodnim organizacijama uključila politike za prelazak na čistu energiju kako bi promicala globalnu primjenu načela na kojima počivaju politike i zakonodavstvo EU-a za poticanje prelaska na čistu energiju. Prednost je dana i raspravama o važnosti dugoročnog planiranja i razvoja strategija smanjenja emisija stakleničkih plinova do sredine stoljeća radi postizanja ciljeva u području prelaska na čistu energiju. Komisija je također sustavno isticala pitanje veće uporabe eura u energetskim transakcijama s ključnim međunarodnim partnerima, prema potrebi (o toj će se temi raspravljati tijekom ručka).

¹ Glavni su ciljevi Energetske zajednice stvaranje stabilnog regulatornog i tržišnog okvira koji će ugovornim strankama omogućiti privlačenje ulaganja, kao i stvaranje jedinstvenog regulatornog prostora za trgovinu plinom i električnom energijom između EU-a i ugovornih stranaka Energetske zajednice. U tijeku je proces reforme s ciljem ažuriranja Ugovora o energetskoj zajednici. Vijeće je 2016. i 2018. usvojilo tri pregovaračka mandata u vezi s izmjenama Ugovora o energetskoj povelji, a EU pristupa izmjenama Ugovora o Energetskoj zajednici kao jedinstvenom paketu. Drugi su izazovi za blisku budućnost jačanje energetske učinkovitosti, obnovljive energije i politike za emisije stakleničkih plinova uspostavom novih ciljeva za 2030. i upravljačkog okvira.

² *Modernizacija*: Odredbe o zaštiti ulaganja iz Ugovora o energetskoj povelji (ECT), uspostavljene 1990-ih, treba uskladiti s novim standardima utvrđenima u okviru EU-ova reformiranog pristupa politici ulaganja. Moderniziranim ECT-om trebalo bi se doprinijeti povećanju ulaganja u energetski sektor stvaranjem usklađenog i ažuriranog pravno obvezujućeg okvira kojim se pruža pravna sigurnost i osigurava visoka razina zaštite ulaganja. Ključni je izazov uskladiti odredbe o zaštiti ulaganja iz ECT-a s modernim standardima zaštite ulaganja i olakšati prijelaz na niskouglijični i sve digitalniji energetski sustav usmjeren na potrošača. Kako bi započela pregovore u ime EU-a i njegovih država članica, Europska komisija u svibnju 2019. podnijela je prijedlog za mandat Vijeća.

Preispitivanje: Usporedo s time 2019. u tijeku su preispitivanje funkcija i politika ECT-a te preispitivanje rezultata glavnog tajnika na sredini mandata. EU, Japan i Kazahstan imenovani su koordinatorima preispitivanja.

Predsjedništvo predlaže da se rasprava usmjeri na sljedeća pitanja:

- Na koji način EU može upotrijebiti svoje instrumente kako bi osigurao da europska energetska poduzeća mogu iskoristiti potencijal afričkih tržišta energije, osobito u pogledu obnovljive energije i prirodnog plina?
- Kako EU i njegove države članice mogu na najbolji način usmjeriti svoje napore kako bi osigurali komplementarnost između Vijeća za energetiku EU-a i SAD-a i novih oblika suradnje kao što su Inicijativa tri mora (3SI) i Partnerstvo za transatlantsku suradnju u području energetike (P-TEC) te druge nove inicijative SAD-a i država članica EU-a?
- Koji bi bio najbolji način suradnje EU-a s Kinom u pogledu povezanosti u kontekstu kineske inicijative „Jedan pojas, jedan put” i strategije EU-a o povezivanju Europe i Azije?
- Što se tiče istočnog Sredozemlja, kako EU i njegove države članice mogu iskoristiti postojeće energetske dijaloge, kanale angažmana i instrumente poput energetske diplomacije za promicanje okruženja u regiji koje bi dovelo do uklanjanja rizika?

Osnovne informacije

Afrika

Komunikacijom o Savezu Afrike i Europe za održiva ulaganja i radna mjesta, pokrenutom u rujnu 2018., predlaže se produbljivanje gospodarskog i trgovinskog odnosa EU-a s Afrikom s pomoću poticanja ulaganja i jačanja uloge privatnog sektora. Energetika je prioritetan sektor. EU putem razvojne pomoći podupire elektrifikaciju kontinenta s pomoću infrastrukturnih i regulatornih reformi. Planom za vanjska ulaganja podupire i ulaganja iz privatnog sektora te razvija odgovarajući poslovni okvir. U kontekstu novog Saveza Afrike i Europe Komisija je u studenome 2018. pokrenula platformu na visokoj razini za ulaganja u održivu energiju. Platforma okuplja dionike iz javnog i privatnog sektora, međunarodne financijske institucije, akademsku zajednicu i skupine za strateško promišljanje s obaju kontinenata te do kraja 2019. treba dati preporuke o poticanju ulaganja u održivu energiju u Africi.

SAD

Sjedinjene Američke Države i dalje su jedan od ključnih saveznika te je suradnja u području energetike, posebno u okviru Vijeća za energetiku EU-a i SAD-a, jedno od najproduktivnijih područja suradnje u transatlantskim odnosima. Brojna su područja od snažnog zajedničkog interesa u pogledu energetske sigurnosti, energetske tehnologije, digitalizacije i kibersigurnosti. Proširenjem transatlantske trgovine ukapljenim prirodnim plinom (UPP) EU-u se pružaju dodatne mogućnosti za poboljšanje energetske sigurnosti s pomoću diversifikacije izvora opskrbe. Komisija je 2. svibnja u suradnji s američkim ministarstvima trgovine i energetike u Bruxellesu organizirala vrlo uspješan zajednički događaj na visokoj razini EU-a i SAD-a o UPP-u namijenjen poduzećima, koji je okupio više od 200 predstavnika vlada s obje strane Atlantika i 250 predstavnika poslovnog sektora iz područja transatlantskog trgovanja UPP-om. EU i SAD također blisko surađuju u pogledu pitanja energetske sigurnosti, a posebno u pogledu dovršetka južnog plinskog koridora za dovođenje plina iz Azerbajdžana u Italiju i energetske sigurnosti u Ukrajini. Osim u okviru Vijeća za energetiku EU-a i SAD-a, SAD surađuje s nizom država članica EU-a u pogledu inicijativa kao što su 3SI i P-TEC (koje je najavio državni tajnik SAD-a za energetiku povodom sastanka na vrhu o inicijativi 3SI u rujnu 2018. u Bukureštu). Projekti koji će se razviti pod inicijativom 3SI, uključujući one unutar P-TEC-a, imaju potencijal za znatno poboljšanje europske energetske sigurnosti s pomoću povećane regionalne povezanosti i diversifikacije izvora. Također je važno da EU i SAD zadrže transatlantsko jedinstvo u pogledu sankcija. Komisija radi i na razvoju trilateralne suradnje sa SAD-om i Japanom, kao partnerom sličnih stavova, posebno u vezi s UPP-om i vodikom.

Kina

Kina je strateški partner EU-a za prelazak na čistu energiju. Godišnji dijalog EU-a i Kine o energetici usmjerava energetske suradnju, dok nedavno pokrenuta platforma za energetske suradnje EU-a i Kine osigurava potpunu provedbu dijaloga. Kina u svijetu predvodi u količini emisija ugljika, no istodobno je i najveći svjetski ulagač u obnovljivu energiju, kao i njezin najveći proizvođač. EU pozdravlja ulogu Kine kao jednog od glavnih posrednika Pariškog sporazuma, iako Kina u mnogim zemljama podupire i gradi elektrane na ugljen (posebno putem inicijative „Jedan pojas, jedan put”), među ostalim i u susjedstvu EU-a (zapadni Balkan, Afrika), ne uzimajući u obzir održivost svojih ulaganja. Politika EU-a odražena u komunikaciji pod nazivom „EU i Kina – strateški izgledi” od 12. ožujka 2019., koju je prihvatilo Europsko vijeće, donosi realističniji, odlučniji i višedimenzionalan pristup. Iako je Kina i dalje „partner za suradnju” pri prelasku na čistu energiju, ona je i „pregovarački partner” s kojim EU mora iznaći ravnotežu interesa, „gospodarski konkurent” u nastojanju da preuzme tehnološko vodstvo te „sistemski protivnik” koji promiče alternativne modele upravljanja. Nakon pozitivnih rasprava održanih u Bruxellesu tijekom 8. godišnjeg dijaloga EU-a i Kine o energetici u travnju ove godine te pokretanja platforme za energetske suradnje EU-a i Kine (sredinom svibnja), koja će djelovati tri godine, EU bi trebao nastaviti surađivati s Kinom u pogledu energetske pitanja, s posebnim naglaskom na reciprocitetu u pogledu pristupa tržištu, te iskoristiti platformu za omogućivanje prilika za obostrano korisnu suradnju.

Plin iz istočnog Sredozemlja

Razvoj plinskih čvorišta u Sredozemlju glavna je os politike diversifikacije energetske unije. S obzirom na nedavna i buduća znatna otkrića nalazišta plina (Egipat, Izrael, Cipar i vjerojatno Libanon) i s obzirom na to da će se znatan udio tih naslaga plina izvoziti, istočno Sredozemlje postalo je važan, siguran i pouzdan izvor opskrbe za blisku budućnost. EU snažno podupire razvoj regije kao plinskog čvorišta. Komisija je aktivna u svojstvu posrednika pri razvoju plina u istočnom Sredozemlju u smislu političke podrške, diplomacije, financiranja studija kao što su studija o plinovodu u istočnom Sredozemlju, pružanja financijskih sredstava u dogledno vrijeme putem međunarodnih financijskih institucija i pomoći u stvaranju ulagačkog okruženja kojim se pogoduje privlačenju ulagača za razvoj regije. Komisija također ima ključnu ulogu u pomoći zemljama u postupku izrade međuvladina sporazuma između Cipra i Egipta za međusobno povezivanje plinovoda između tih dviju zemalja te međuvladina sporazuma za plinovod u istočnom Sredozemlju.

